

time to momo

TREINREISGIDS

**SPANJE &
PORTUGAL**

**BILBAO • BARCELONA • VALENCIA • MADRID
MÁLAGA • SEVILLA • LISSABON • PORTO**

TREINEN DOOR

SPANJE & PORTUGAL

Jij gaat Spanje en Portugal ontdekken met de trein! Bewonder de architectuur van Gaudi in Barcelona, beleef de flamencocultuur in Sevilla, ontspan aan de Spaanse of Portugese kust en maak een ritje in de iconische trams van Lissabon: deze gids leidt je langs acht Spaanse en Portugese steden, mét handige treinroutes en tips voor het kopen van treintickets.

Voor elke stad vind je praktische informatie en een leuke wandelroute. Met Time to Momo ga je van de gebaande wegen af en wandel je, terwijl je de mooiste bezienswaardigheden meepikt, zo naar de tofste restaurants, vintagemarkten, creatieve hotspots en fijne parken waar de locals zelf graag komen.

Mocht je nog meer wandelingen willen maken, dan heeft (bijna) elke stad ook zijn eigen gids die je, naast de belangrijkste bezienswaardigheden, door de minder bekende wijken van de stad leidt. Kijk voor onze andere Time to Momo-gidsen bij je lokale boekhandel of download de routes via de Time to Momo-app (zie ook pagina 204). Op onze website [timetomomo.com](https://www.timetomomo.com) boek je ook meteen de leukste hotels voor je trip.

Plan je eigen treinreis en ontdek Europa op een duurzame manier. It's Time to Momo!

TREININFORMATIE

Om Bilbao per trein te bereiken, reis je met de hogesnelheidstrein van **Eurostar** naar Gare du Nord in Parijs. Vervolgens stap je in Parijs over van Gare du Nord naar Gare Montparnasse, waarna je met **TGV inOui** naar Gare Hendaye reist. Vanaf hier reis je met de trein van **Euskotren** naar San Sebastián-Donostia. Hier stap je over op een bus van maatschappij **ALSA**, die je naar busstation Bilbao Intermodal/Termibus brengt. De metro brengt je vervolgens naar station Bilbao-Abando. Eenmaal in Spanje kun je verder reizen met de treinen van **Renfe**, **Iryo** en **AVLO**.

Om Barcelona te bereiken vanaf station Amsterdam Centraal, stap je over op Bruxelles-Midi en Gare de Lyon in Parijs. Voor Valencia en Madrid stap je ook over op Barcelona-Sants of Nîmes. Voor Málaga en Sevilla heb je daarnaast nog een extra overstap op Madrid-Atocha.

Als je je reis vanuit Sevilla wilt vervolgen naar Lissabon, brengt de rechtstreekse bus van ALSA je in ongeveer 6 uur van station Sevilla-Santa Justa naar Lisboa-Sete Rios. Er zijn ook nachtbussen. De rit van station Lisboa-Santa Apolónia naar Porto, waar je op Porto-Campanhã overstapt op een trein naar Porto-São Bento, duurt zo'n 3 uur met treinmaatschappij **Comboios de Portugal**.

HANDIGE WEBSITES & APPS

Kijk op onderstaande websites voor meer informatie, dienstregelingen en tickets.

NS International > [nsinternational.com](https://www.nsinternational.com)

Interrail > [interrail.eu](https://www.interrail.eu)

Eurostar > [eurostar.com](https://www.eurostar.com)

TGV inOui > [sncf-connect.com](https://www.sncf-connect.com)

Iryo > [iryo.eu](https://www.iryo.eu)

Euskotren > [euskotren.eus](https://www.euskotren.eus)

Renfe > [renfe.com](https://www.renfe.com)

Comboios de Portugal > [cp.pt](https://www.cp.pt)

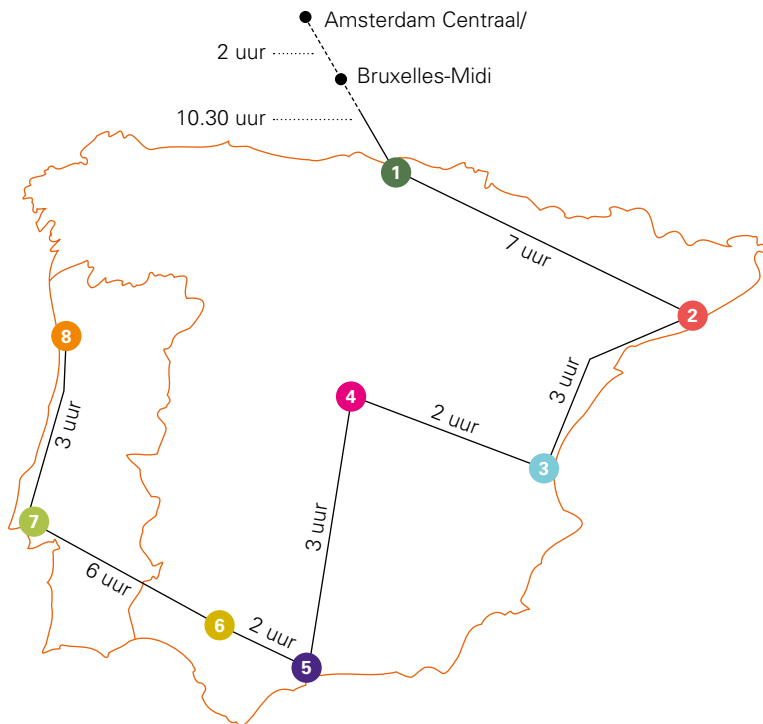
ALSA > [alsa.com](https://www.alsa.com)

AVLO > [avlorenfe.com](https://www.avlorenfe.com)

Voor de laagste prijs kun je beter zo vroeg mogelijk je tickets boeken. Als je met Renfe reist, kun je je reis drie maanden voor vertrek boeken; bij TGV inOui is dit vier maanden. Bij Eurostar is het mogelijk om zes maanden voor vertrek te boeken. Het kan handig zijn om een pas van **Interrail** of, als je alleen in Spanje reist, de Renfe Spain Pass aan te schaffen. Met die laatste reis je met 4, 6, 8 of 10 ritten naar alle bestemmingen van Renfe.

ROUTE

1 Bilbao
Bilbao Intermodal/
Termibus / Bilbao-
Abando

2 Barcelona
Barcelona-Sants

3 Valencia
Valencia-Nord

4 Madrid
Madrid-Chamartín

5 Málaga
Málaga-María
Zambrano

6 Sevilla
Sevilla-Santa Justa

7 Lissabon
Lisboa-Sete Rios /
Lisboa-Santa Apolónia

8 Porto
Porto-Campanhã /
Porto-São Bento

ROUTES IN DEZE GIDS

1° STATION

BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA

Het historisch centrum is een toeristisch netwerk van nauwe straatjes en pleinen, maar de Bilbaíno komt hier graag. De multi-etnische wijken Bilbao la Vieja en San Francisco bruisen van de creativiteit.

► pagina 10

2° STATION

BARCELONA L'EIXAMPLE

L'Eixample is de bakermat van het Catalaans modernisme. Gaudí's meesterwerk de Sagrada Família mag je in elk geval niet overslaan.

► pagina 34

3° STATION

VALENCIA CIUTAT VELLA

Dit is het historisch centrum. Aan de grote pleinen liggen gerestaureerde kerken en paleizen. De smalle straatjes van de buurt El Carmen zijn versierd met streetart.

► pagina 58

4° STATION

MADRID LAVAPIÉS & LA LATINA

Lavapiés is de multiculturele wijk van Madrid en helemaal opgebloeid. Het Museo Reina Sofía, met werken van Picasso en Dalí, is hier een belangrijke bezienswaardigheid. In La Latina wemelt het van de tapasbars.

► pagina 82

5° STATION

MÁLAGA CENTRO HISTÓRICO, SOHO & LA MERCED

Málaga is een veelzijdige stad. Je vindt er een mooi historisch centrum met interessante bezienswaardigheden en leuke boetiekjes. Vanwege de ligging aan de kust heeft Málaga bovendien een heerlijk strand met toffe strandtenten.

► pagina 106

6° STATION

SEVILLA SANTA CRUZ & ALFALFA

In Santa Cruz slenter je door de oudste straten en steegjes van Sevilla. Hier staan ook de grootste gotische kathedraal ter wereld en het beroemde Real Alcázar. In Alfalfa vind je authentieke tapasbars en hippe conceptstores.

► pagina 130

7° STATION

LISSABON BAIXA, GRAÇA, ALFAMA & CASTELO

De laaggelegen wijk Baixa vormt het commerciële stads-hart. De oude visserswijk Alfama en volksbuurt Graça liggen rondom het hooggelegen Castelo de São Jorge.

► pagina 154

8° STATION

PORTO SÉ, RIBEIRA & VILA NOVA DE GAIA

Sé is de oude stad boven op de heuvel. São Nicolau is de buurt van de middeleeuwse vestiging aan de rivier de Douro, waar je lekker traditioneel kunt eten. Aan de overkant van de Douro, in Vila Nova de Gaia, vind je authentieke wijnkelders met port.

► pagina 178

FEESTDAGEN EN FESTIVALS

Augustus is in Spanje en Portugal dé vakantie maand en velen zoeken dan verkoeling buiten de steden. Dat betekent dat veel winkels en restaurants in de steden gesloten zijn, terwijl het aan de kust juist topdrukke is. Ook op nationale en lokale feestdagen zijn de meeste winkels gesloten, behalve soms een winkelcentrum.

Spanje en Portugal kennen naast Nieuwjaar, Pasen en Kerstmis de volgende feest- en gedenkdagen:

- 1 mei** > Dag van de Arbeid
- 15 augustus** > Maria-Hemelvaart
- 1 november** > Allerheiligen
- 8 december** > Maria-Onbevleete-Ontvangenis

Beide landen kennen ook hun eigen feest- en gedenkdagen.

SPANJE

- 6 januari** > Driekoningen
- Week voor Pasen** > Goede Week (Semana Santa)
- Tweede donderdag na Pinksteren** > Sacramentsdag
- 12 oktober** > Spaanse nationale feestdag
- 6 december** > Dag van de Grondwet

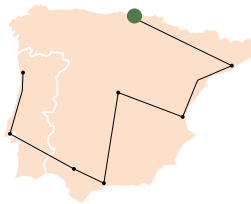
PORTUGAL

- 25 april** > Vrijheidsdag / Dag van de Anjerrevolutie
- 10 juni** > Dag van Portugal
- 13 juni** > Santo António, feestdag in Lissabon ter ere van de volksheilige
- 24 juni** > São João, feestdag in Porto ter ere van de volksheilige
- 5 oktober** > Dag van de Republiek
- 1 december** > Onafhankelijkheidsdag

PLAZA
DE
CARMEN

BILBAO

Bilbao is een gastronomische bestemming van formaat. Als je niet een van de sterrenrestaurants bezoekt, hop je van bar naar bar terwijl je proeft van de *pintxos*, de typisch Baskische tapas. De rivier Ria de Bilbao, ook wel de 'slagader' van de stad, scheidt het oude Bilbao van het nieuwe; een wandeling langs de rivier geeft zicht op zowel moderne architectuur als historische gebouwen.

PRAKTISCH

Het oude Bilbao beleef je in de wirwar van straatjes in de oude stad, Casco Viejo. Het daarnaast gelegen Castaños is een volksbuurt met een plein vol buurtkroegjes en eenmanszaken. Aan de andere kant van de rivier vormt Abando het huidige centrum van de stad. Hier vind je moderne, brede boulevards, de Jardines de Albia en Museo Guggenheim. Dit museum, op zichzelf een meesterwerk, heeft een geweldige collectie moderne kunst. In de voetgangersstraat Ledesma Musikariaren Kalea staat het rond etenstijd vol met borrelend publiek. In de moderne wijk Indautxu, het 'nieuwe' Bilbao, wordt gewerkt, gewoond, gewinkeld en gegeten: ook hier serveren de vele barretjes de *pintxos*.

OPENBAAR VERVOER

Vanaf station Bilbao-Abando loop je in ongeveer 10 minuten naar het begin van de route. In de stad kun je gebruikmaken van de bus (*Bilbobus*), metro en tram (*tranvía*). Denk je veel met het openbaar vervoer te gaan, koop dan voor 3 euro een Barik-kaart bij een automaat in een metrostation, kiosk of tabakswinkel, of via de Barik NFC-app. Op één kaart kunnen tot tien personen reizen, mits er per persoon wordt in- en uitgecheckt. Het saldo laad je op bij de automaten in de metrostations of in de app. De kaart is geldig voor al het openbaar vervoer en sommige liften, die je aan de rand van de stad naar de heuvel brengen. Een ritje in de bus kost 0,33 euro. De metro kost vanaf 0,48 euro, afhankelijk van het aantal zones. Meer info vind je op ctb.eus. De Bilbao Bizkaia Card geeft vrije toegang tot het openbaar vervoer, naast korting bij restaurants en activiteiten in Bilbao. Bestel online (bilbaobizkaiaicard.com) en haal de kaart af bij een toeristeninformatiecentrum. Deze is verkrijgbaar in de volgende varianten: 24 uur voor 10 euro, 48 uur voor 15 euro en 72 uur voor 20 euro.

FIETSEN

Bilbao is goed te ontdekken met de fiets; met name langs de rivier en in het park kun je prima fietsen. Fietspaden zijn sporadisch aangelegd en lopen soms ook over de stoep, maar autobestuurders zijn over het algemeen wel gewend de weg te delen met fietsers. Binnen de stadsgrenzen moeten kinderen tot 16 jaar een helm dragen. Je kunt onder andere een fiets huren bij Tourné Bilbao (tournebilbao.com).

ETEN & DRINKEN RONDOM STATION BILBAO-ABANDO

Bij **Café Iruña** stap je in een Zuid-Spaans decor met kleurrijke mudejar-stijl. Proef de *pintxo moruno*, een spies met pittig lamsvlees die al decennialang wordt bereid volgens Arabisch familierecept. Neem plaats in de bar, op het terras of in een eersteklas stationshal uit de jaren 20.

jardines de albia, telefoon +34944237021, cafeirunabilbao.net, open ma-do 9.00-23.00, vr 9.00-0.00, za 11.00-0.00, zo 11.00-23.00

OOK DE MOEITE WAARD

San Sebastián is een badplaats met mooie stranden, boulevards en een centrum vol tapasbars. De golven van de baai zijn ideaal om te surfen. Je bereikt de stad met de bus in 1.15 uur of met de trein in 2.30 uur. Op een uur afstand met de bus ligt **Vitoria-Gasteiz**, de hoofdstad van Baskenland.

HOTEL: CASUAL BILBAO MARDONES

In 10 minuten wandel je vanaf station Bilbao-Abando naar **Casual Bilbao Mardones**. Het hotel biedt kleine maar fijne kamers, allemaal uitgerust met een regendouche. In de buurt van het hotel vind je een scala aan restaurants, koffietentjes en barretjes.

jardines 4

Bekijk nog veel meer **leuke hotels en appartementen** uit **onze selectie** via deze QR-code en **ontdek alle voordelen** van boeken bij Time to Momo!

OVER DE ROUTE

De route voert je door de oudste wijken van Bilbao. Na een bezoek aan de overdekte versmarkt La Ribera duik je de wirwar van straatjes in van Casco Viejo, afgewisseld met leuke pleintjes vol terrassen. Je stijgt boven de stad uit als je door Parque Etxebarria loopt. Vervolgens steek je de rivier over en ontdek je de heropleving van de mijnarbeiderswijk Bilbao la Vieja en immigrantenwijk San Francisco door de komst van ateliers, cafés en restaurants.

DE WIJKEN

Toen Bilbao in 1300 werd gesticht, bestond de stad uit twee wijken, **Casco Viejo** en **Bilbao la Vieja**, gescheiden door de Nervión-rivier. Casco Viejo was het commerciële centrum, waar de inwoners leefden van visserij en agricultuur. Schepen voeren af en aan tot waar nu de overdekte versmarkt **La Ribera** huist. Nog steeds is er hier dagelijks bedrijvigheid door alle aanvoer van verse producten van land en zee. Vanaf de rivier lopen zeven parallelle straatjes het stadshart in, verbonden door nauwe steegjes; het vormt een netwerk rondom de Catedral de Santiago.

Een zware overstroming in 1983 beschadigde veel van de eeuwenoude gebouwen. Gelukkig niet onherstelbaar. Kijk je omhoog, dan ontdek je vaak prachtige gevels. Traditie en cultuur staan hier hoog in het vaandel. Heel wat winkels kennen een lange geschiedenis en verkopen al decennialang stokvis of klederdracht. Een bezoek aan een van de musea brengt je nog verder terug in de tijd. Daarnaast zie je zaakjes van jonge ondernemers en ontwerpers, en veel barretjes en restaurants. Overdag bevolken toeristen de wirwar van straatjes. De locals kom je vooral tegen waar er *pintxos* worden verkocht, zoals op het mooie **Plaza Nueva**.

Zodra je de rivier oversteekt, loop je door de steile straatjes van Bilbao la Vieja, van oudsher bevolkt door mijnwerkers. Toen die industrie verdween, raakte de wijk in het slop en werd het een broeinest van criminaliteit en prostitutie. De verloedering trof ook het ernaast gelegen **San Francisco**. Creatievelingen en jonge ondernemers hebben Calle de Arechaga nieuw leven ingeblazen. Met een ruim aanbod aan leuke restaurants en cafeetjes is het bij droog weer een

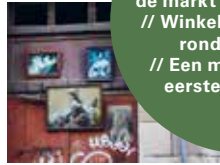
gezellige drukte. San Francisco is zonder meer de meest multiculturele wijk van Bilbao, en is nog maar mondjesmaat door toeristen ontdekt. Maar buiten de beschreven route is er weinig te zoeken voor niet-locals.

WEINIG TIJD? DIT ZIJN DE HOOGTEPUNTEN:

Mercado de La Ribera + Las Siete Calles + Plaza Nueva + Teatro Arriaga Antzokia + Los 12 de AL Margen

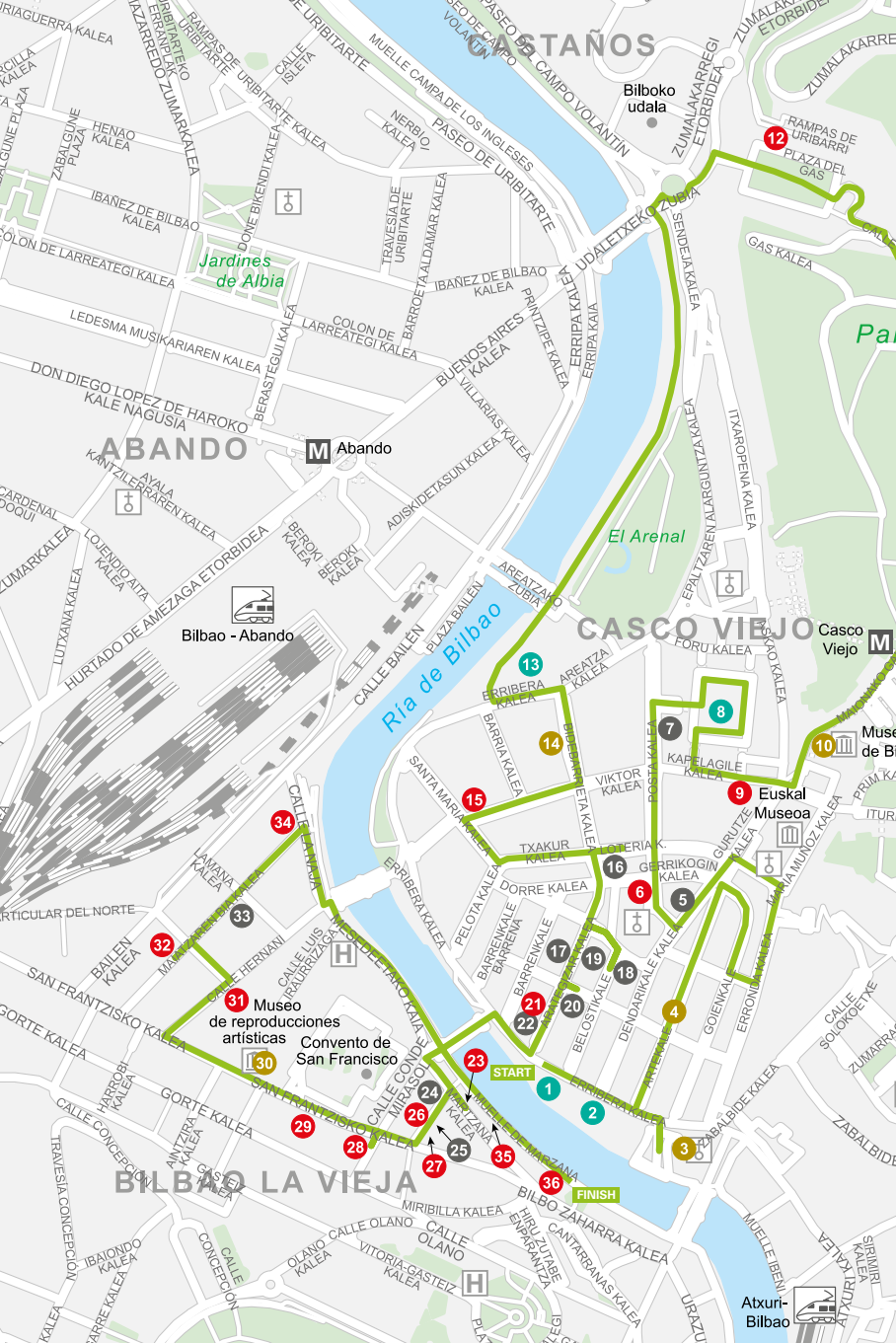
TIPS *

- // Op zaterdagochtend is de markt het levendigst
- // Winkels sluiten vaak rond lunchtijd
- // Een must voor een eerste keer Bilbao

I'm in love with cities I've never been to & people I've never met

ESTANOS

Bilboko udala

Jardines de Albia

El Arenal

ABANDO

M Abando

Bilbao - Abando

CASCO VIEJO

Casco Viejo M

Euskal Museoa

Museo de reproducciones artísticas

Convento de San Francisco

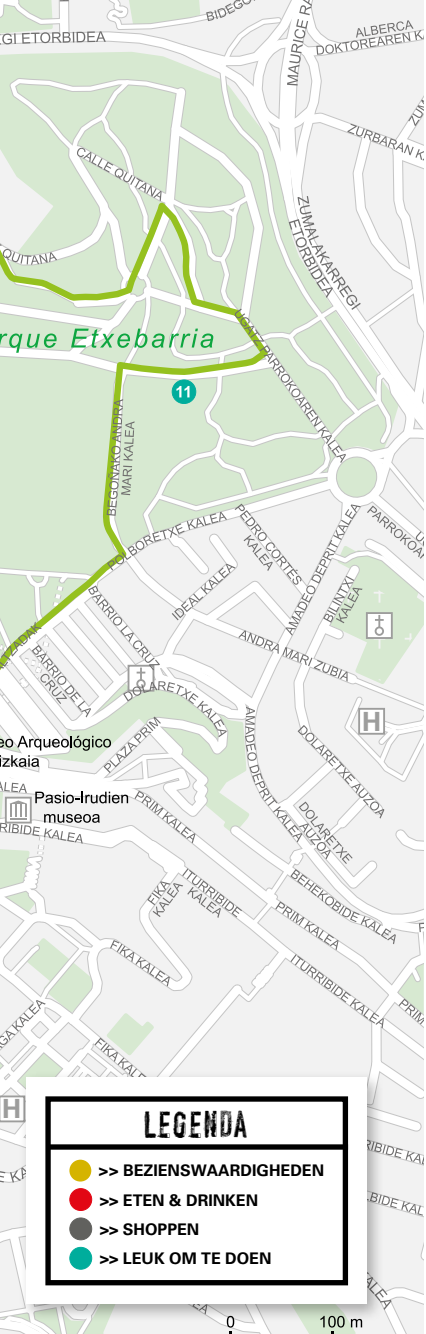
BILBAO LA VIEJA

Atxuri-Bilbao

START

FINISH

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36

BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA

- 1 La Ribera
- 2 Mercado de La Ribera
- 3 Iglesia de San Antón
- 4 Las Siete Calles
- 5 Hitz
- 6 Baster Bilbao
- 7 Original Tea
- 8 Plaza Nueva
- 9 Gelati!! Gelati!!
- 10 Museo de Arqueología
- 11 Parque Etxebarria
- 12 Kokken
- 13 Teatro Arriaga Antzokia
- 14 Biblioteca Central de Bidebarrieta
- 15 Charamel Gozotegia
- 16 serie_be
- 17 Los Jaboneros
- 18 Flamings Vintage Kilo
- 19 Sinpatron
- 20 Magnolia Rare Books
- 21 Bohemian Lane
- 22 Labeko Okindegia
- 23 Bar Marzana
- 24 Mongolia
- 25 Ganboa Jewellery
- 26 Bihotz Café
- 27 Dando La Brasa
- 28 La Viña de San Francisco
- 29 TxuKruT Vegan Bar
- 30 Museo de Reproducciones de Bilbao
- 31 Ágape
- 32 Los 12 de AL Margen
- 33 Something Special
- 34 Bar Nervión Café
- 35 Txinpum
- 36 Mina

LEGENDA

- >> BEZIENSWAARDIGHEDEN
- >> ETEN & DRINKEN
- >> SHOPPEN
- >> LEUK OM TE DOEN

0 100 m

ROTEBESCHRIJVING (ca. 5,6 km)

Begin bij La Ribera **1**; misschien is er vandaag een leuk optreden. Loop langs het gebouw tot de ingang halverwege en ga de markthal in **2**. Buiten loop je via Erribera Kalea door naar Iglesia de San Antón **3**. Hierna ga je een stukje terug richting La Ribera en sla je rechtsaf de Artekale Kalea in. Dit is een van de zeven straatjes die in de 14e eeuw het stadshart vormden **4**. Ga aan het einde rechts Goienkale in, een gezellige straat vol kroegjes. Ga de eerste links en direct weer links. Loop bij het kruispunt langs de Iglesia de los Santos Juanes en ga de eerste links. Waar vroeger vis werd verhandeld, koop je nu leuke kleding **5**. Ga rechts Posta Kalea in om te genieten van een vermout **6**. Loop een stuk rechtdoor door deze autoluwe straat met meerdere bekende winkels en stop bij een schattig theewinkeltje **7**. Sla daarna rechtsaf richting het plein waar van alles samenkomt **8**. Geniet van de sfeer en een *pintxo*. Verlaat het plein, neem onderweg een ijsje mee **9** en ga richting Plaza Unamuno waar in het Museo Vasco eind 2022 is begonnen met een grondige renovatie. Maar gelukkig zit er ietsje verderop een ander archeologisch museum **10**. Schep vervolgens een luchtje met uitzicht op de stad door met de trap naar Parque Etxebarria **11** te gaan. Boven ga je rechts om de ‘beschermvrouwe’ van Bilbao te zien: de basiliek van Begoña. Loop terug, steek over en vervolg de route door het park. Daal af via de trappen voor een welverdiende lunch **12**. Langs de rivier loop je naar theater Arriaga **13**. Steek over en ga het Casco Viejo in. Na de bibliotheek **14** is het tijd voor een goede koffie **15**. Nu is het moment aangebroken om te shoppen: mannen- en vrouwenkleding **16**, een lekker zeepje **17**, hip tweedehands **18** of kleding van een bijzondere ontwerper **19**. Kijk daarna je ogen uit bij **20**, geniet van een stuk vegan taart **21** of completeer je picknick met lekker brood **22**. Ga rechts en steek de brug over om de wijk Bilbao la Vieja in te gaan. Proef de sfeer en iets lekkers **23** **26** **27** **28** **29** of vind iets moois **24** **25** voordat je naar het museum gaat **30**. Ga rechts Bailén Kalea in en reserveer voor lunch of diner **31** **32**. Vervolg de route omhoogkijkend naar de gevels. Maar kijk natuurlijk ook soms vooruit. Verderop koop je iets speciaals **33**. Beëindig de wandeling langs de rivier met een drankje **34** **35** of een diner **36**.

BEZIENSWAARDIGHEDEN

③ Op de plek van **Iglesia de San Antón** vond ruim voor de bouw in 1546 intensieve handel plaats. Er stond destijds een pakhuis, logistiek gezien ideaal gelegen aan de rivier. Eromheen was een stadsmuur, een detail dat je nu nog in de kerk terugvindt. De bouwstijl is overwegend gotisch, met een barokke klokkentoren en het hoofportiek in renaissancestijl. De kerk staat naast de *punte* San Antón. Deze brug was de eerste verbinding tussen de twee rivieroeveren. De eerste constructie stamt uit de vroege middeleeuwen. Zowel de kerk als de brug staan afgebeeld op het schild van Bilbao.

calle de la ribera 24, catedralbilbao.com, open ma-za 10.00-13.00 & 15.00-17.00, entree kerk € 4, entree kerk € 6, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

④ **Las Siete Calles** (De 7 straatjes) behoren tot het oude historische centrum waar de rest van de stad omheen is gebouwd. De straten Somera, Artekale en Tendería waren de eerste drie, gevolgd door Belostikale, Carnicería Vieja, Barrenkale en Barrenkale Barrena. De omheinende stadsmuur is verdwenen, maar de charme van de straatjes met kleinschalige winkels is sinds 1300 intact gebleven. o.a. artekale kalea, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑩ Eind 19e eeuw bevond zich op deze plek een treinstation; nu vind je hier het **Museo de Arqueología** en maak je een reis terug in de tijd. Je vindt er allerlei opgravingen uit Bilbao en omgeving uit onder meer de prehistorische tijd. mallona galtzada 2, open di-za 10.00-14.00 & 16.00-19.30, zo 10.30-14.00, entree € 3, vr gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑭ Dit gebouw werd aan het eind van de 19e eeuw in Frans-eclectische stijl gebouwd om onderdak te bieden aan El Sitio. Dat was een culturele vereniging, opgericht als eerbetoon aan de troepen die Bilbao verdedigden tijdens de Carlista-oorlogen. Een halve eeuw later kreeg het pand de functie van bibliotheek: **Biblioteca Central de Bidebarrieta**. De bieb werd zwaar beschadigd tijdens de overstromingen in 1983, maar dankzij intensieve restauratiewerkzaamheden is het nu weer een prachtig gebouw. Neem zeker een kijkje in de studiezaal. bidebarrieta kalea 4, open jul ma-vr 8.30-19.30, aug 8.30-13.45, sep-jun ma-vr 8.30-20.30, za 10.00-14.00, entree gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga

⑩ In **Museo de Reproducciones de Bilbao** vind je reproducties van kunsterfgoed, waarvan de originele versies over de hele wereld zijn verspreid. Het is dan ook meer een speciaal klaslokaal voor studenten kunstgeschiedenis, maar ook voor niet-studenten is het een aanrader. Interactieve displays leren je meer over de processen van het kopiëren van kunstwerken.

san frantzisko kalea 14, bilbokoberreginenmuseoa.eus, open half jul-begin sep di-zo 10.00-14.00, half sep-half jul di-za 10.00-13.30 & 16.00-19.00, zo 10.00-14.00, entree € 3, do gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

ETEN & DRINKEN

⑥ De wirwar van straatjes in de oude binnenstad brengt je steeds opnieuw langs **Baster Bilbao**. De verse *pintxos* op de bar (zowel volgens Baskisch als Catalaans recept) zijn gemaakt volgens het principe *km 0-barrio* (de buurt), dus gegarandeerd lokaal. Drink er een heerlijke huisgemaakte vermout bij.

posta kalea 22, telefoon +34944071228, basterbilbao.wordpress.com, open di-do 9.30-22.00, vr-za 9.30-23.00, zo 9.30-16.00, prijs pintxo € 2, ración € 7, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑨ De naam is alleszeggend; bij **Gelati!! Gelati!!** eet je Italiaans ijs. Het assortiment is enorm en soms uitdagend door de bijzondere toevoegingen, zoals tomaat, ham of *Idiazabal*-kaas. Uiteraard ontbreekt de Bilbao-lekkernij *bollo de mantequilla* niet als smaak. Heb je geen zin in ijs? Kies dan een lekkere bonbon.

kapelagile kalea 14, telefoon +34944151624, gelatigelati.com, open ma-do 14.00-21.30, vr 14.00-22.30, za 13.00-22.30, zo 13.00-21.30, prijs ijsje € 2,50, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑫ Bij **Kokken** kom je voor een lunch of diner. Je kiest er vervolgens geen gerecht, maar het aantal gangen: vijf, zeven, of negen, altijd met een dessert. De vaak kleine gerechten met lokale producten bevatten verrassende smaakcombinaties. Je kunt kiezen uit vegetarisch, vis of vlees.

quintana kalea 3, telefoon +34946850920, insta @kokken_bilbao, open ma 13.00-16.00, di-do 12.00-23.00, vr-za 12.00-0.00, zo 13.00-17.00, prijs vijfgangenmenu € 20,50, metro I1, I2 abando, tram pio baroja of abando

BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA

⑮ In **Charamel Gozotegia** ligt een ruime keuze aan heerlijke gebakjes uitgestald, van *pastelería internacional y local* tot *tartas rústicas*, met ook vegan opties. Drink er een kop koffie, thee of vruchtensapje bij, terwijl je de huiselijke inrichting in je opneemt.

jardines kalea 2, telefoon +34944165984, insta @charamelgozotegia, open ma-do 8.30-20.30, vr 8.30-21.00, za 9.00-21.00, zo 9.00-15.00, prijs croissant + koffie € 2,95, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑰ Bij het binnengaan van **Bohemian Lane** kom je in een blije, relaxte hippiesfeer. De heerlijke geuren van alle natuurlijke en veganistische, huisgemaakte lekkernijen komen je tegemoet. Dit zijn met name taarten en (cup)cakejes, maar ook hartige tortilla. Bestel er een versgeperste sap van groente en fruit of een warm drankje bij en nestel je in een van de knusse zithoeken.

carnicería vieja 3, telefoon +34680819423, bohemianlanebilbao.com, open ma-za 9.30-14.00 & 16.00-20.00, prijs cupcake € 2,90, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑲ Het is al de derde generatie die bij **Bar Marzana** achter de toog staat. De grootouders en eigenaren van het eerste uur staan op een zwart-witfoto uit de jaren 50 op de kast bij de ingang. Aan het café is sindsdien weinig veranderd, en dat is meteen ook de charme ervan. De sfeer is relaxed, soms opgeleukt met een muziekoptreden. Vanaf het terras heb je bovendien een geweldig uitzicht op de rivier en de oude stad.

martzana kalea 16, telefoon +34946753036, open wo-za 17.00-23.00, zo 12.00-18.30, prijs broodje € 6, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑳ **Bihotz Café** is een stek voor elk moment van de dag. De bar is duidelijk anders dan vele andere in Bilbao met zijn mix van vintage, Scandinavische en industriële stijl, comfortabele fauteuils en knusse hoekjes om een paar uur neer te strijken. Je drinkt hier goede (barista)koffie en thee, maar een ambachtelijk biertje van de tap of uit de fles kan ook. De menukaart is klein, met huisgemaakte sandwiches, salades, dips, nacho's en taart. Helemaal niet raar om hier 's ochtends koffie te drinken, naar de markt te gaan en daarna weer terug te komen voor een biertje.

arechaga kalea 6, telefoon +34679060312, fb @bihotzsanfrancisco, open di-do 15.00-22.00, vr 12.00-22.00, zat 11.00-23.00, zo 11.00-22.00, prijs lunch € 6, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

✻
Stay out all night

27 De smeltkroes van culturen, die zo kenmerkend is voor dit deel van de stad, zie je ook terug in de creaties van de kok van **Dando La Brasa**. Hij kookt volgens de Nikkei-keuken: traditionele receptuur uit Peru, gecombineerd met Japanse smaken. Je hebt een enorme keus uit gerechten, zowel vegetarisch als met vis en vlees. Veel zijn ook als kleine portie te bestellen, lekker voor bij de borrel.

arechaga kalea 7, telefoon +34946756196, dandolabrasa.com, open ma-do & zo 11.00-1.00, vr-za 11.00-2.00, prijs € 18, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

28 Bar-restaurant **La Viña de San Francisco** ligt op een hoek tussen twee wijken en krijgt veel aanloop van buurtbewoners en voorbijgangers. Het is er daarom altijd gezellig druk. Vanaf de bar aan de voorzijde loop je door een gang met originele kunstwerken naar het restaurant achter in het pand. Geniet hier van kleine, warme gerechten, die ideaal zijn voor de lunch. Probeer de typische zwarte rijst met inktvis of kabeljauw met zoete paprika. Ook vega's hebben hier ruime keus.

san frantzisko kalea 17, telefoon +34944713092, lavinadesanfrancisco.com, open ma-do 8.00-22.00, vr 8.00-1.30, za-zo 10.00-1.30, prijs dagmenu € 13,90, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

②9 Dit is de tweede locatie van de eigenaars van La Camelia Vegan Bar. Er staan bij **TxuKruT Vegan Bar** ruime salades, een bio-lasagne met vegan mozzarella en lasagnebladen gemaakt van speltbloem, en lekkere kroketten van paddenstoel met spinazie en bechamel op het menu. Dit laatste is de vegan-versie van een typisch Baskische *pintxo*.

san francisco 25, telefoon +34946411504, txukrutveganbar.es, open do 20.00-22.30, vr-za 13.00-16.15 & 20.00-23.30, zo 13.00-16.15, prijs € 12, racion € 7,50, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

③1 Voor **Ágape** is reserveren een must, want dit restaurant is heel populair. De Spaanse krant *El País* rekende het *menú del día* (dagmenu) van dit restaurant zelfs bij de twintig beste van Spanje. De beschrijving in de krant: 'Eenvoudige keuken, traditionele basis, volgt de seizoenen, maar met een moderne touch en een vleugje fusie'. De gerechten zijn met zorg bereid en ook een lust voor het oog. hernani kalea 13, telefoon +34944160506, restauranteagape.com, open ma-do 13.30-16.00, vr-za 13.30-16.00 & 21.00-23.00, prijs dagmenu € 17, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

③2 **Los 12 de AL Margen** biedt stijlvolle *menús de degustacion* van twaalf gangen, desgewenst aangevuld met passende wijnen. Iedere maand wordt het menu vernieuwd, waarbij de chef-koks Pablo en Adrián de vier seizoenen laten bepalen welke producten worden opgediend. Zij runnen ook (hun eerste) restaurant AL Margen en de Japanner PAM & KO elders in de stad.

maiatzaren biko kalea 18, telefoon +34946420523, restaurantealmargen.com, open di-wo & zo 13.30-15.30, do-za 13.30-15.30 & 21.00-22.30, prijs twaalfgangenmenu € 39,50, wijnarrangement € 15, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

③4 La Ría de Bilbao heet ook wel de Nervión. Met weids uitzicht op de rivier en enkele kenmerkende gebouwen heeft **Bar Nervión Café** een toepasselijke naam. Het is een buurtcafé zonder opsmuk en er hangt een relaxte sfeer. Overdag kom je voor een kop koffie en de krant of een drankje met een *pintxo*, waarvan je buiten op een bankje kunt genieten.

naxa kalea 7, telefoon +34944169189, open ma-za 9.45-0.00, zo 12.30-0.15, prijs pintxo € 2, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga

BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA

③⑤ Een paar honderd meter bij 'grote zus' restaurant **Mina** vandaan, hebben de eigenaren **Txinpum** geopend. Grote trekpleister is het terras aan de rivier met uitzicht op het historische centrum van Bilbao. Een prima plek als je zin hebt in een glas bijzondere (internationale) wijn, een speciaalbier (waaronder een vegan-optie) of een bubbeltaail. Eet er vooral ook een lekker borrelhapje bij; het komt rechtstreeks uit de keuken van het sterrenrestaurant.

martzana kaia 14, telefoon +34944795938, txinpum.es, open do-vr 17.00-1.00, za 13.00-1.00, zo 13.00-22.00, prijs glas wijn € 2, cocktail € 6, metro l1, l2 casco viejo, tram 5 ribera

③⑥ Ben je een culinaire fijnproever of wil je jezelf gewoon eens enorm verwennen, dan ben je bij sterrestaurant **Mina** aan het juiste adres. Kies je voor een tafel, dan zit je intiem en heb je uitzicht op de rivier. Voor meer beleving zit je het leukst aan de bar, waarvandaan je in de keuken kunt kijken. De bijzondere gerechten met verrassende smaken worden als kunstwerken op de borden geplaatst. Reserveren is een must.

martzana kaia s/n, telefoon +34944795938, restaurantemina.es, open wo-zo 14.00-15.30 & 21.00-22.30, prijs tiengangenmenu € 120, veertiengangenmenu € 150, metro l1, l2 casco viejo, tram 5 ribera

SHOPPEN

⑤ Door de grote ramen straalt de dromerige vintagestijl van de winkel je tegemoet. De vrij basic modellen zijn bijzonder door de fijne stoffen en kleine details, van een mooi knopje tot een aparte snit. Ook voor tasliefhebbers is **Hitz** een hit. tenderia 29, hitz.es, open ma 17.00-20.00, di-za 10.30-14.00 & 16.30-20.00, metro l1, l2 casco viejo, tram 5 ribera

⑦ Voor thee- en infusion-lovers is **Original Tea** een verplichte stop. In dit winkeltje verkopen ze duizelingwekkend veel thee in verschillende soorten en maten. Het personeel helpt je graag en geeft desgewenst tips en uitleg bij de smaaksoorten. Mocht je nog plek in je koffer hebben, koop er dan een speciale theepot bij.

posta kalea 7, originaltea.es, open ma-za 10.30-14.00 & 16.30-20.30, metro l1, l2 casco viejo, tram 5 arriaga

①⑥ De slogan van **serie_be** luidt 'Als niemand naar ons kijkt, zijn we onzichtbaar'. Deze winkel richt zich dan ook op mannen en vrouwen die hun kleding gebruiken als vorm van expressie; vrij en onbegrensd. Je koopt hier een complete outfit, inclusief schoenen en accessoires.

loteria kalea 2, seriebshop.com, open ma-za 10.30-14.30 & 16.30-20.30, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga

①⑦ Voor ieder huidtype vind je een geschikt stuk zeep bij **Los Jaboneros**. Ook oliën, kaarsen en heerlijk ruikend badmelkpoeder zijn er te koop. Of wat dacht je van een oppepper voor je voeten in poedervorm? Dat wil je natuurlijk direct proberen na een dag wandelen door de stad. Alle producten in de winkel bestaan uit natuurlijke ingrediënten, en zijn met ambachtelijke technieken vervaardigd. De keuze uit geuren en vormen is enorm. Ongetwijfeld herken je de stoeptegels van Bilbao als zeepje.

carnicería vieja 19, jabonnaturalbilbao.com, open ma-za 10.00-14.00 & 17.00-20.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑱ De allerbeste kledingwinkel voor beperking van je CO2-voetafdruk is natuurlijk een tweedehands kledingwinkel. Niks nieuwe kleding, maar truien, jassen, broeken en schoenen hergebruiken! Dat begrijpen ze bij **Flamingos Vintage Kilo** heel goed. Elke tien dagen komen ze met 'nieuw' aanbod en je betaalt per gewicht. Zo betaal je bijvoorbeeld voor twee blouses ongeveer 16 euro, afhankelijk van het gewicht en de kiloprijs. Bovendien is alles nog in prima staat.

belostikale 26, flamingosbilbao.com, open ma-za 11.00-14.00 & 16.30-20.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑲ In het hart van het Casco Viejo ligt **Sinpatron**. Het is een atelier, winkel en galerie ineen, van de Baskische ontwerper Alberto Etxebarrieta. In grootmoeders tijd was dit een winkel voor nachtgoed en babykleding. Originele elementen van het interieur van destijds gebruikt Alberto om zijn creaties tentoon te stellen. Hij ontwerpt en maakt zijn kledingstukken en accessoires zonder patroon, met origineel gebruik van materialen. Of zoals hij het noemt: handmade *slow-fashion*.

harategi zahar kalea 20, insta @sinpatron, open ma-za 10.30-14.00 & 16.30-20.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑳ De tweedehands boekwinkel **Magnolia Rare Books** is misschien wel de mooiste winkel van Bilbao. Vanbuiten lijkt het alsof je een sprookjeswereld binnentapt, en dat klopt. Eenmaal binnen word je betoverd door boeken, illustraties, schilderijtjes en andere schatten, die door de eigenaar zijn gered van de ondergang en mooie plekjes in zijn winkel hebben kregen.

harategi zahar kalea 12, magnoliararebooks.com, open ma-vr 10.30-13.30 & 17.30-19.30, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

㉒ Zeker op zaterdagen kun je **Labeko Okindegia** niet ongemerkt voorbijlopen; de rij wachtenden voor deze bakkerij reikt vaak tot het einde van de straat. En met reden! Hier koop je overheerlijk zuurdesembrood van verschillende graansoorten, in verschillende vormen en ambachtelijk gebakken. Ideaal om te beleggen met wat *jamón* of kaas van de markt. Daarnaast vind je er enkele zoete specialiteiten, zoals een croissant met chocola en sinaasappel. Vanaf het middaguur stil je je trek met warme focaccia uit de oven.

harategi zahar kalea 4, labekookindegia.wordpress.com, open ma-vr 8.00-20.30, za 8.00-18.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA

②4 Op zoek naar kleding of meubels of kijk je liever naar kunst? Bij **Mongolia** kan het allemaal. Hier loop je binnen voor stijlvolle alledaagse kleding van Scandinavische ontwerpers of een tas of ketting van een lokale maker. Veel meubels zijn van gerecycled hout. Achter in de winkel exposeren kunstenaars hun werk.

aretxaga 2, mongoliagunea.com, open ma-vr 11.00-14.00 & 17.00-20.30, za 12.00-20.30, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

②5 Maitena Ganboa maakt met de hand sieraden volgens eigen ontwerp, die nooit onopgemerkt gedragen worden. Ze gebruikt met name zilver, soms goud en mineraalsteentjes. Naast atelier en winkel is **Ganboa Jewellery** ook een galerie, die prachtig strak is vormgegeven met behoud van elementen uit de originele bouwstructuur. Je kunt hier ook werk van andere kunstenaars kopen, zoals tassen, servies, fotokaarten en -posters.

arechaga kalea 5, ganboajewellery.com, open ma-vr 17.00-20.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

③3 **Something Special** trekt de aandacht met zijn grote etalageramen. Je vindt er allerlei spullen uit het Atlasgebergte van Marokko, van tapijten en kussenslopen tot stoffen verwerkt in een krukje of als onderdeel van een tas of laars. De stoffen zijn vervaardigd met eeuwenoude Berberse weeftechnieken. Het design met vooral felle kleuren is gevarieerd, van traditioneel tot modern.

maiatzaren biko kalea 5, somethingspecial.es, open ma-di 10.30-13.30, wo 10.30-13.30 & 17.30-20.00, do-vr 10.30-13.30 & 16.30-19.30, za 10.30-13.30, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

LEUK OM TE DOEN

① Het modern ingerichte grand café-restaurant **La Ribera** biedt uitzicht op de rivier. Je kunt er elk moment van de dag genieten, maar tijdens een muziekoptreden is het er het leukst. Deze optredens, veelal jazz, vinden vrijwel elk weekend plaats, zowel net voor de lunch om 12.30 uur als in de avond.

erribera kalea 20, lariberabilbao.com, open bar do 11.00-0.00, vr-za 11.00-1.00, zo 11.00-22.00, keuken do-za 13.00-16.00 & 20.30-23.00, zo 13.00-16.00, entree meestal gratis, afhankelijk van programma, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

② Al vanaf de 14e eeuw is er op deze plek markt. De grootste overdekte markthall van Europa, **Mercado de La Ribera**, kwam later en staat er sinds 1929. Het is gebouwd in een moderne en functionele stijl. Het is net een fabriekshal, maar dan zonder pilaren en met prachtige glas-in-loodramen. Het gebouw is zeker een bezoekje waard, maar je komt hier natuurlijk ook om de markt te beleven. Het visaanbod is bijvoorbeeld enorm. Veel koks in de stad vinden hier inspiratie voor hun gerechten met seizoenproducten. Dus wat je hier ziet, vind je later terug op je bord.

erribera kalea s/n, mercadodelaribera.biz, open ma 8.00-14.30, di-vr 8.00-14.30 & 17.00-20.00, za 8.00-15.00, entree gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑧ Al sinds 1851 vervult **Plaza Nueva** de functie van stadshart in de oude binnenstad. Het ruime plein doet knus aan door de overdekte galerij in romaans-neoclassicistische stijl die het plein omsluit. Geniet en verplaats je, net als de locals, van bar naar bar en proef verschillende *pintxos*. Ook op zondag tijdens de wekelijkse antiek- en rommelmarkt is het hier een gezellige drukte.

plaza berria, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga

⑪ Vroeger stond hier een fabriek, waar ijzer werd gesmolten. De eenzame bakstenen schoorsteen herinnert nog aan die tijd. Het staat symbool voor een industrieel belangrijke tijd voor de stad. Nu is **Parque Etxebarria** een van de grootste parken van Bilbao. Vanaf het park heb je een schitterend uitzicht over de stad.

etxebarria parkea, metro I1, I2 casco viejo

⑬ Het oorspronkelijke gebouw **Teatro Arriaga Antzokia** uit 1890 – vernoemd naar de Baskische Mozart – werd zwaar aangetast door de overstromingen in 1983. Het moest volledig worden herbouwd. Gelukkig bleef de neobarokke stijl, die ook in het interieur duidelijk aanwezig is, behouden. Je kunt het gebouw bewonderen als je een voorstelling in het theater bezoekt. Check de website voor de gevarieerde, vaak ook internationale programmering. En als je er bent, bezoek dan ook het dakterras: het uitzicht is prachtig.

arriaga plaza 1, teatroarriaga.com, open kassa jul ma-za 11.30-14.00, aug-jun ma-di & za-zo 11.30-14.00 & 17.00-19.00, wo-vr 11.30-14.00 & 17.00-20.30, zie website voor programma en prijzen, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga